

דרכי איש

גליון שבועי ממשנתו הטוהרה של כ"ק מו"ר
הרה"צ רבי יצחק שמואל אהרן לעזער שליט"א
יוצא לאור על ידי חסידי ברסלב, ובגאול עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה!

גליון רו"ן | פרשת קרח תשפ"ו

שיר השירים

קדש קדשים:

* * *

אבל באמת הוא "קדש קדשים", וכן איתא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז) לענין קדשת ארץ-ישראל, שכלפי חוץ אין הבדל בינה לבין שאר מדינות, ואף-על-פי-כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדשה עצומה ונוראה מאד; ומסים שם רבנו, שכן הוא בקדשת הצדיק ובכל שאר דברים שבקדשה, עין-שם].

ואמר מו"ר שליט"א דאיתא במדרש (מוכא בט"ז ארח-חיים, סימן רפת, סעיף-קטן ב) שמצאו תלמידיו של רבי עקיבא שהיה בוכה בשבת ואמר 'ענג יש לי', והינו מרב דבקוהו בהקדושה-ברוך-הוא באמירת שיר-השירים - היו עיניו זולגות דמעות [וכן הוא בזהר-חדש (בראשית צח:)], ואף שאסור לבכות בשבת - בכיתו היתה מתוך שמחה והתרגשות, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קעה) על הפסוק (תהלים פט, ז) "ב'שמך יגילון כל היום", שעקר הבכיה כשהיא מחמת שמחה וחדוה; ודוקא רבי עקיבא, שהוא בעל-המאמר של המשנה דלעיל "שיר-השירים קדש קדשים".

וכן הוא מנהג חסידים ואנשי מעשה, לומר שיר-השירים בערב-שבת-קדש קדם מנחה ואכן אצל מוהר"א ז"ל ראינו שאמרו בבית-המדרש אחר תפלת ערבית דליל-שבת-קדשו, וכן מציינו בהמספר על רבנו הקדוש שבהיותו ילד קטן רצה להיות ירא שמים, והיה חפץ

מו"ר שליט"א אומר, אשר רבנו ז"ל גלה נוראות במעלת אמירת שיר-השירים, ואמר (ספר-המדות, אות המתקת דין, סימן פט): 'על-ידי שיר השירים נמתקים הדינים'; וכן איתא בשיחות-הר"ן (סימן רמג): 'צוה לאחד שהיה אצלו חולה בתוך ביתו, שיקום קדם אור היום ויאמר שיר השירים כלו. ואמר שכל הרפואות שבעולם כלם פלולים בשיר השירים. וכן הוה, שתכף היה שנוי להחולה וחזר לאיתנו'.

כי שיר-השירים מעלתו נשגבה ונוראה מאד מאד, עד שאמר התנא האלקי רבי עקיבא (ידיים ג, ה): 'כל המתובים קדש, ושיר-השירים קדש קדשים'; כי שלמה המלך חבר בחכמתו ג' ספרים - שיר-השירים, משלי וקהלת, והנה ספרי משלי וקהלת מלאים בדברי מוסר ויראת-שמים [וכמו כל הפסוקים הקדושים דשם - "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אבך" וכו', "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הבל" וכו'], והם בודאי ספרי "קדש", אבל שיר-השירים הוא "קדש קדשים", ואף שאין נמצא בו שום תבות קדשה כלל, ואדרבה הוא נראה כמו שיר של חשק ואהבה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמג) דמחמת גדל עצם קדשתו לא רואים בו שום קדשה, ועל-כן אינו נמצא שם תבות קדשה וטהרה כלל^א.

[כן אומר רבנו שם אותו ענין לקדשת הצדיק, שמבחוץ לא רואים עליו שום קדשה ופרישות יתרה,

^א בפסוק (א, ז) "שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך" - הרומז לשם אהיה הקדש. ואמנם פרושו בפשטות הוא מלת "אהיה", אבל יש בזה רמז לשם הקדוש - שם אהיה.

^א כאן אמר מו"ר שליט"א בדרך אגב, דהנה גם במגלת אסתר אין שום שם קדוש במפרש, אף אף-על-פי-כן צדיקים מצאו רמזי שמות קדש בתוך המגלה, אותו דבר בשיר-השירים אפשר למצא רמז

לקבל שבת בקדשה גדולה כראוי, והלך למרחץ וטבל בזריות סמוך אחר חצות מיד, ויצא מהטבילה, ובא לביתו, ולבש בגדי שבת ונכנס לבית המדרש והלך אנה ואנה, ורצה להמשיך עליו קדשת שבת ונשמה יתרה, והיה חפץ לראות איזה דבר, אף לא ראה כלל, והיה מתגעגע מאד לראות, ובתוך זה התחילו לכנס אנשים לבית המדרש, ובא איזה איש חשוב ועמד על השטענדיר [עמוד] שלו, והתחיל לומר שיר השירים והלך הוא ז"ל והכניס ראשו למטה בתוך השטענדיר, ומחמת שהיה עדין ילד קטן לא הקפידו עליו, והוא היה מנח שם והתחיל לבכות, ובכה מאד בדמעות שליש כמה שעות עד הערב, עד שעיניו עלו נפוחות (שקורין "גישוואלן"). ואחר-כך פתח את עיניו, ונדמה לו כאלו הוא רואה איזה אור מחמת שפכר נדלקו הנרות. ועיניו היו סתומים כל-כך בבכיה, ואז נתקרה דעתו קצת' (חיימוה"ר, סימן רלא).

ובדרך אגב הזכיר מו"ר שליט"א המספר על רבי נחמן טולטשינער ז"ל, שפעם אחר אמר שיר השירים בהשתפכות הנפש ובדבקות גדולה ועם תנועה ונגינה של התעוררות, ובסמוך לו בבית המדרש ישב יהודי שנסה לחקות את הנגון כמותו, ואמר אחריו מלה במלה, וכשהרגיש בזה רבי נחמן הסתובב ואמר לו בקפידה: "מדוע אתה אומר אחרי? ! זאג ווי עס שיינט דיר !" - 'תגיד כמו שמאיר לך! ...'

על-כל-פנים, מנהג קדוש הוא לקרא שיר השירים בערב-שבת קדש, והטעם הוא פשוט, כי הנה נכנסים לשבת-קדש שהיא "קדש קדשים" - אחר כל ששת ימי החל, ואז הוא הזמן לקרא שיר השירים שהוא "קדש קדשים", ואז הוא הזמן המתאים לגלות אהבתנו אל הקדוש-ברוך-הוא, ואהבתו של הקדוש-ברוך-הוא אלינו, שזה מה שמתגלה בשיר השירים.

ואמר מו"ר שליט"א, שישנה תפלה נוראה אחר אמירת שיר שיר השירים, ואת התפלה הזו חבר הרמ"ק - רבי משה קורדובירו ז"ע [בסדרו 'תפלה למשה'], ושם בתפלה מובאים לשונות כאלה שלא מוצאים בשום מקום אחר - 'בזכות שיר השירים

אשר קריתי ולמדתי, בזכות פסוקיו, ובזכות תבותיו, ובזכות אותיותיו, ובזכות נקודותיו, ובזכות טעמיו ובזכות שמותיו וצרופיו ורמזיו וסודותיו הקדושים והטהורים הנוראים היוצאים ממנו - כי בתוך שיר השירים גנוזים סודות ורמזים שהם "קדש קדשים"! וממשיכים שם ואומרים: 'ותהיה עולה לפניך קריאת ולמוד שיר השירים כאלו השגנו וכו' וכאלו עשינו כל מה שמוטל עלינו להשיג בין בגלגול זה בין בגלגול אחר' - והלשון הזו פלא היא לכאורה, מהו שיהא נחשב 'כאלו עשינו כל מה שמוטל עלינו להשיג' וכו'? אף מזה אנו רואים עצם מעלת שיר השירים, שעל-ידי-זה אדם זוכה להשיג מה מטל עליו - איך שיאמץ את הלמוד הנ"ל ששיר השירים הוא "קדש קדשים" אף שנראה כלפי חוץ כשיר של אהבה וחשק וכו', להורות וללמד שאת הקדשה לא רואים מבחוץ כלל, והיא קדשה פנימית - כקדשת הצדיק וכקדשת ארץ ישראל, שזה הלמוד של שיר השירים שהוא "קדש קדשים", וכן בכל עניני החיים של האדם - שיכול לחבר את תכלית הגשמיות אל תכלית הרוחניות וכו' וכו', ועל-ידי שאדם כבר קרא פעם שיר השירים ואמר כבר תפלה זו, עתה כשהוא נגש שוב לאמירת שיר השירים הוא כבר יודע מה הוא זוכה לומר, ולמה זוכין על-ידי-זה, וכבר אומר בצורה אחרת לגמרי...

ופעם שאל אחד מאנשי-שלומנו את מו"ר שליט"א על הלשון בתפלה זו: 'בזכות שיר השירים אשר קריתי ולמדתי' - מה נוסף פה ענין של 'למוד' על 'קריאה'? וענה מו"ר שליט"א על-פי דברי רבנו הנ"ל, שמעלתו הנוראה של שיר השירים גדולה ועצומה אף שלא נמצא בו שום תבות קדשה וטהרה כלל, כל זה מחמת גדל עצם קדשתו כנ"ל, ועל-כן מזכירים בהתפלה שאחר שיר השירים: "אשר קריתי ולמדתי", כי בשיר השירים יש ענין שהוא מעבר לקריאה, ויש בו ענין של 'למוד', הינו ללמד ענינים פנימיים הטמונים בשיר השירים, כי מנח בו סודות נוראים ונפלאים עד מאד, ולא כפי שזה נראה מצד חיצוניותו, ואם יטה און לקול דברי הצדיקים, יזכה לשמע אילו למודים נפלאים טמונים בתוכו, ויערב לו לעד, אמן!

דבור המתחיל "אל תפנו אל האילים" - שמדבר בחמרת הדבר, והשני בסוף פרשת אמר על הפסוק "כל מלאכת עבודה לא תעשו" - בענין המחקים את תנועות הצדיק בתפלתו כנוע עצי היער בלא טעם וריח, ענין-שם].

ב כאן הזכיר מו"ר שליט"א, שבאמת לחקות משהו אחר, ובפרט צדיק, זה דבר לא נעים ומאבד את המבין, כי אין שיהא אליו תנועות הצדיק או אפן נגונו וכו'. ואמר מו"ר שליט"א, שהדבר הזה מובא שתי פעמים בספר הקדוש 'נעם אלימלך' [האחד בפרשת קדשים